

รู้ไม่ทัน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเตือนสติตัวเองนะ เราบวชมา บวชมาเพื่อบุญกุศล ถ้าบวชมาเป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่ถ้าเห็นภัยในวัฏสงสาร เราบวชมาเพื่อพ้นจากทุกข์ ถ้าบวชมาเพื่อพ้นจากทุกข์ เราจะต้องทำด้วยความจริงจังของเรา เห็นไหม ทางโลกเราบวชมาเป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์เพราะสงฆ์ยกเข้าหมู่ สงฆ์ยกเข้าหมู่ ฉลาดจุดตุตถกรรม นี่คือธรรมวินัย

พอธรรมวินัยเราบวชมาเป็นสงฆ์ตามความเป็นจริงไหม? เป็น ถ้าเป็นสงฆ์ตามความเป็นจริงขึ้นมา ชีวิตของเรา เห็นไหม คุณติทางรัฐบาลเขายกเว้นทั้งนั้นนะ ให้สิทธิเสรีภาพในการประพฤติปฏิบัติ แล้วเวลาสังคม สังคมมีพระบวชใหม่ มีเณรบวชใหม่ เขาพยายามส่งเสริมกันว่าเป็นศาสนทายาท ส่งเสริมมา มีการศึกษา ให้การศึกษา ให้การเลี้ยงดู ให้ความอบอุ่น ให้ความดูแลขึ้นมา เพื่อให้เป็นพระผู้ใหญ่ขึ้นมา ถ้าเป็นพระผู้ใหญ่ขึ้นมา เห็นไหม นี่มันเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เราก็จะดูแลกันสืบต่อกันไป

ถ้าดูแลสืบต่อกันไป สังฆะ นี่สังคมของสงฆ์ ถ้าสังคมของสงฆ์เขาดูแลกัน ดูแลกันมาเพื่อให้เติบโต ความเติบโต เห็นไหม ทางโลกเขาบอก “แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน” นี่ก็เหมือนกัน แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน มันแก่เฉยๆ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราดูแลกันเพื่อความอบอุ่น เราไม่ได้แก่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน เราจะฝึกฝนของเราให้จิตใจของเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา ถ้าจิตใจมีหลักมีเกณฑ์ของเรา เราต้องมีสติมีปัญญาของเรา

มีสติมีปัญญา เห็นไหม ผู้ที่บวชใหม่ ภิกษุบวชใหม่ทนได้ยากกับคำสั่งสอน ผู้บวชใหม่ทำอย่างไรก็ผิดไปหมด ทำอย่างไรก็ผิดไปหมด นั่นเป็นนิสัยของฆราวาส ความเป็นนิสัยของฆราวาส

ทำอะไรก็ตามแต่ใจตัว ถ้าใจตัวทำอะไรเพื่อความสนใจของตัวเอง นั่นคือสิทธิเสรีภาพ แต่ถ้ามีใครมาขัดแย้งในหัวใจของตัวเอง อันนั้นไม่เป็นสิทธิเสรีภาพ อันนี้เป็นการรอนสิทธิกัน นี่พูดถึงความรู้สึกนึกคิดของสังคมมันเป็นแบบนี้

ฉะนั้น เวลาบวชเป็นพระ นี่เราเป็นฆราวาส เห็นไหม นิสัยของฆราวาสติดเข้ามา พอ นิสัยฆราวาสติดเข้ามา เพราะฆราวาส คำว่า “ฆราวาส” สิทธิเสรีภาพ มีความเสมอภาค แต่เวลาบวชเข้ามา สิ่งที่เราเข้าใจ เราดูของเรามันเป็นเรื่องโลกๆ ใจ แต่ถ้าบวชเป็นพระขึ้นมา พอเป็นพระนี่กาลเทศะควรและไม่ควร สิ่งที่ไม่ควรทำไม่ควรทำ สิ่งที่ต้องทำ แม้แต่ไม่ควรทำ ทำไป ภิกษุเวลาต้องอาบัติ เห็นไหม ต้องอาบัติเพราะความไม่รู้ ต้องอาบัติเพราะความสงสัย เพราะความลังเลสงสัยแล้วขึ้นไป นั่นก็เป็นอาบัติ

สิ่งที่ว่าเป็นอาบัติ ถ้าเรายังมีความสงสัยอยู่ ความสงสัย เราว่าเรารู้ เราแจ่มแจ้งขึ้นมา เราแจ่มแจ้งขึ้นมา แต่เวลาเราศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป เราจะรู้เลยว่าเราเข้าใจผิด เราเข้าใจผิด เราเข้าใจประสาเรา เข้าใจประสาโลก ถ้าเข้าใจประสาโลก เห็นไหม สิ่งนี้เรารู้ไม่ทันความรู้สึกนึกคิดของเรา ถ้าเรารู้ไม่ทันถึงความรู้สึกนึกคิดของเรา นี่สิ่งที่ครูบาอาจารย์ท่านสั่งสอนสั่งสอนตรงนี้ไง สั่งสอนว่าให้เรามีความยังคิด สั่งสอนให้เราไม่มีสติ สั่งสอนให้เราฝึกหัดของเรา

ถ้าเราฝึกหัดของเรา เห็นไหม คุณติเวลาของดิบดีๆ ของดิบดีๆ มันก็เป็นอย่างหนึ่งนะ ของนั้นถ้ามันสุขขึ้นมา กลิ่น รสชาติมันแตกต่างกันไป จิตใจเราดิบดีๆ ขึ้นมา เราอ้างแต่ว่าสิทธิเสรีภาพๆ สิทธิเสรีภาพของกิเลสไง สิทธิเสรีภาพของกิเลส คุณสิทธิเสรีภาพ นี่เราเป็นฆราวาสๆ ฆราวาสศึกษาธรรม ฆราวาสศึกษาธรรม มันก็เป็นฆราวาสศึกษาธรรมนั่นแหละ แต่มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาหรอก ถ้าเป็นความจริงขึ้นมามันต้องมีการขัดเกลา ถ้ามีการขัดเกลาขึ้นมา เราขัดเกลาอะไรล่ะ นี่ขัดเกลาที่ไหน นี่ขัดเกลาเราก็อาบน้ำชำระร่างกายทุกวัน มันก็ทำความสะอาดทุกวัน มันจะขัดเกลาที่ไหนล่ะ

นี่ถ้าเรื่องของร่างกาย เห็นไหม ของเสียนับขบออกมตลอดเวลาที่นั่นแหละ แต่ถ้าในหัวใจล่ะ กิเลสค้นหาความทะยานอยากมันครอบงำอยู่ทั้งนั่นแหละ ด้วยความลังเลสงสัย ด้วยความไม่รู้มันมีเต็มหัวใจทั้งนั่นแหละ แต่ถ้าคนแบบว่าคนที่แจ้งกระด้างก็ว่าเรารู้ๆ เราเข้าใจไป

หมด อันนั้นก็รู้ ฐิติไปหมด นี่คนบวชใหม่ๆ เข้ามาเป็นอย่างนี้ทั้งนั้นแหละ คนบวชเข้ามาใหม่ๆ เป็นอย่างนี้หมดเลย เพราะเราๆ เราๆ ฐิติแบบโลกณะ ไม่ใช่ฐิติแบบธรรม

ถ้าฐิติแบบธรรม “เธออย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า” พระอริยเจ้านะ เขาฐิติรอบขอบชิดหมดแล้ว แล้วยังว่าควรและไม่ควร พุคออกไปจะเป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่จริงก็ไม่พยากรณ์ เพราะพยากรณ์ไปแล้วมันไม่เป็นประโยชน์สิ่งใดใจ แม้แต่จริงก็ไม่พยากรณ์

แล้วเวลาเรากลุ่มหลง ดูพระนันทะสิ พระนันทะเวลาแต่งงาน แต่งงานเสร็จแล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปในงาน “นันทะจะไปบวชไม่ใช่หรือ” นี่ด้วยความว่าเป็นพี่ พุคไม่ออก ก็ไปบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กินนั้นคิดถึงแต่คู่ของตัวเอง กิคืออยู่ตลอดเวลา มันพะวงไปหมด

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพาไปเที่ยวสวรรค์เลยนะ “เธอจงมองไว้นะ นี่คู่ของตัวเองสวยไหม” แล้วจับขึ้นไปบนสวรรค์เลยนะ เหาะไป

พอไปเห็นขึ้นมา “สวยไหม สวยไหม”

นี่ไปเห็นนางฟ้า “นางฟ้าสวยกว่า”

“อยากได้ไหม”

“อยากได้”

“อยากได้กำหนดพุทโธสิ”

นี่กลับมาพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์นะ พระเขาล้อกันไฉนว่านี่เวลาที่ปฏิบัติปฏิบัติเพื่อเอานางฟ้าไป เขาล้อกัน สุดท้ายแล้วถามว่าอยากได้ไหม? บอกไม่อยากได้ พอบอกไม่อยากได้ก็คิดว่าอวด เพราะไม่อยากได้ ไม่อยากได้คือจบแล้ว คือว่าสิ้นกิเลสแล้ว นี่พระที่ฟังไม่เชื่อ ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระนันทะพุทโธอย่างนั้นจริงหรือ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าจริง

เวลาบวชเข้ามาแล้วละล้าละลิ่งๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งทีจริงก็ไม่พยากรณ์ แต่ขณะสิ่งทีจริงทีไม่เป็นประโยชน์ ไม่พยากรณ์ แต่พระนันทะมีอำนาจวาสนา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ถึงอำนาจวาสนาของคน

เวลาว่า “สิ่งทีคิดถึงสิ่งใดละ คิดถึงคู่ครองใช่ไหม ถ้าคิดถึงคู่ครอง คู่ครองสวยไหม”

“สวยมาก”

“นี่ถ้าสวยเธอจำไวันะ”

แล้วเวลาพาเหาะขึ้นไปบนสวรรค์ไปเห็นนางฟ้า “นางฟ้าสวยไหม”

“สวยกว่าๆ”

“สวยกว่าอยากได้ไหม”

ด้วยความอยาก อยากได้เช่นนั้น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้อุบายให้กำหนดพุทโธก่อน พุทโธถ้ามีพุทโธขึ้นมาจะได้สิ่งนั้นๆ แต่เวลาพุทโธจิตสงบลงไป ถ้าจิตมันสงบลงไปมันเกิดปัญญาขึ้นมาละ สิ่งนั้นเป็นเรื่องข้างนอก แล้วจิตมันย้อนกลับเข้าไปข้างใน แล้วใช้ปัญญาเข้ามาถึงข้างใน นี่มาชำระล้างทีนี้ ชำระกิเลสตัดหาความทะยานอยาก สิ่งทีอยากได้ อยากเป็นอยากใหญ่ สิ่งนั้นมันเป็นอะไร? เป็นกิเลสทีนั้นแหละ ถ้ากิเลสนะ สิ่งทีเราควบคุมไม่ได้ สิ่งทีอยู่ข้างนอกเราควบคุมไม่ได้ กับสิ่งทีเราเห็นตามความเป็นจริง เกิดสังขารความเป็นจริงแล้วมันทำลายขึ้นมา เห็นใหม่ นี่ความรู้เท่า

ถ้ารู้ทันนะ รู้ทันตัวเอง รู้ทันความรู้สึกนึกคิดของตัวเองมันจะมีสามัญสำนึกเป็นคนดี แต่ความรู้ไม่ทันตัวเองใจ รู้ แต่ไม่ทัน ไม่ทันความรู้สึกนึกคิด เห็นใหม่ นี่มันรู้สึกนึกคิดไปแล้ว บางคนนะ ๒ วัน ๓ วันถึงนึกได้ บางคนเป็นเดือนเป็นปียังนึกไม่ได้ว่าตัวเองคิดอะไรผิดนะ รู้ แต่ไม่ทัน รู้ไม่ทัน นี่ความรู้ แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเข้ามาถ่างออกไป บางคนรู้แล้ว รู้ว่าชั่วถ้ามีครูบาอาจารย์เตือนสติจะได้ความรู้สึกนึกคิดเลย แต่ถ้าบางคนนะเป็นเดือนเป็นปี เป็นเดือนเป็นปีแล้วไปอุ่งกินอยู่นั่นละ ไปอุ่งความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง

คูสิเวลาเสลดคายทิ้งไปแล้ว เสลดมันเป็นของน่าขยะแขยง ความรู้สึกนึกคิดทีมันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเป็นกิเลส มันเป็นเสลด มันเป็นน้ำลาย นี่อุ่งกินอยู่ตลอดเวลา เลียกิน

ความรู้สึกนึกคิดอยู่ตลอดใจ ฐิติไม่ทัน เห็นไหม มันรู้ รู้ด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มัน เป็นสิ่งสกปรกโสโครก แต่เราก็เกลียดกินอยู่โดยไม่รู้สึกตัว เห็นไหม ฐิติไม่ทัน ฐิติ แต่ไม่ทันตัวเอง ฐิติ แต่ไม่มีสติปัญญาเท่าทันความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง เพราะรู้แล้วไม่เท่าทันความรู้สึกของตัวเอง นี่เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ท่านถึงสอนตรงนี้ไง สอนว่าให้ฝึกสติ ฝึกปัญญา แล้วฝึกสติไปฝึกที่ไหนล่ะ

ฝึกสติเราก็มามีข้อวัตรปฏิบัติกันอยู่นี่ไง เวลาเหยียด เวลาคู่ เวลาก้าว เวลาเดิน เวลาทำสิ่งใด ให้มีสติ ไม่ใช่ทำสักแต่ทำ ทำพอสักแต่ทำให้มันพ้นจากข้อวัตรเราไป พ้นจากหน้าที่เราไป ทำแบบให้มันพ้นหน้าที่ๆ ทำพอเสร็จๆ กับทำที่มีสติปัญญาเขาอย่างหนึ่งนะ ทำที่มีสติปัญญา เขารู้ว่า ควรหนัก ควรเบา ควรทำสิ่งใด เราหยาบจับสิ่งใดไม่ให้มีเสียงกระทบ ไม่ให้มีสิ่งใด นี่เป็นการ ฝึกหัดทั้งนั้นแหละ

สิ่งที่ฝึกหัดสติปัญญา ฝึกหัดมาเพื่อเหตุไฉนล่ะ ถ้าเราฝึกหัดสิ่งนี้ขึ้นมาแล้ว เดี๋ยวมันจะรู้ทัน ใจ ฐิติทันความรู้สึกนึกคิดของตัวเอง เพราะเราจับความรู้สึกนึกคิดของเราเข้าสู่กระบวนการของการ ฝึกหัดสตินี้ไง แต่เวลาเราทำของเรา เราทำเพื่อความสะอาดสบายของเราใจ ฐิติไม่ทัน ฐิติสักแต่ทำรู้ ทำสักแต่ทำ ทำพอเป็นพิธี ทำให้พ้นจากหน้าที่ของตัวเองไป แล้วก็บอกว่ารู้ๆ เพราะเราทำเสร็จ เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ทำก็เสร็จ เราทำก็เสร็จเหมือนกัน

แต่ครูบาอาจารย์ท่านทำไม่มีเสียงกระทบ ไม่มีสิ่งใดไปทำให้คนอื่นมีความเดือดร้อน ไม่ ทำสิ่งใดเพื่อไปให้กิเลสคนอื่นเขาฟูขึ้นมา แต่เราทำนี่มันกระเทือนไปหมด เห็นไหม ฐิติไม่ทัน ฐิติ เหมือนกัน ทำเหมือนกันแต่ไม่เหมือนกัน ถ้ามันไม่เหมือนกันเพราะอะไร เพราะฝ่ายหนึ่งรู้จริง อีก ฝ่ายหนึ่งรู้โดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก ทำให้เหมือนๆ กันแต่มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้า เป็นความจริงขึ้นมามันก็ไม่ใช่เป็นความจริงของเรา เราถึงต้องฝึกหัด เราฝึกหัดเพื่ออะไร? เพื่อให้ จิตใจของเรามันมีจุดยืนของมัน ถ้ามีจุดยืนของมัน เวลาทำสิ่งใดมันก็จะเข้ามาสู่ที่นี้ไง

คูสิ ไฟฟ้าสถิตบนฟ้า เขารู้กันมานานแล้วว่ามันมีของมัน แล้วเอามาใช้ประโยชน์สิ่งใดได้ ล่ะ เขาจะใช้พลังงานขึ้นมาเขาต้องสร้างเขื่อน สร้างโรงไฟฟ้า สร้างต่างๆ ขึ้นมาเพื่อควบคุมไฟฟ้า มาตามสายส่งของมันเพื่อประโยชน์ของเขาใช้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน แล้วรู้ๆ ไปหมด ใจอยู่ที่ไหน ใจอยู่ที่ไหน ความรู้สึกนึกคิดอยู่ที่ไหน สิ่งที่เราจะควบคุมอยู่ที่ไหน? มันมีแต่สัญญาอารมณ์ เห็นไหม คูสิเวลาฟ้าผ่าทำให้คนตายนะ ฟ้าผ่า เกิด ไฟป่า เกิดต่างๆ ก็เกิดจากฟ้าผ่านี้แหละ เวลาความรู้สึกนึกคิดมันผ่าลงกลางหัวใจ มันแสดงออกไป

ด้วยความไม่รู้ทันมัน ฐิติไม่ทัน พลังงานมีอยู่แต่ควบคุมไม่ได้ ไม่มีใครไปควบคุมมัน แล้วจะควบคุมก็เอาพลังงานนั้น เอากิเลสตัดความทะยานอยากมาบังไว้ เอาธรรมะเป็นหน้าฉาก แล้วเอากิเลสตัดความทะยานอยาก เอาสิ่งนั้นแสดงออกไป แล้วเวลาถึงที่ว่าตัวเองฐิติ มันรู้อะไร มันรู้อะไรนั่นเอง

ฐิติแต่ไม่ทัน ฐิติไม่เท่าทันตัวเอง ถ้าฐิติไม่เท่าทันตัวเองนะ เห็นไหม มันเป็นประโยชน์สิ่งใดละ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาเล่าเรียนมาก็เพื่อประพฤติปฏิบัติ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ศึกษาเพื่อปฏิบัติ เราเป็นพระป่านะ เราเป็นพระป่า พระปฏิบัติ เรามีครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกหัดมา เวลาครูบาอาจารย์เราฝึกหัดมา ท่านฝึกหัดมาอย่างไร ท่านเข้าป่าเข้าเขาของท่าน ท่านพยายามต่อสู้กับท่าน เอาชนะตัวของตนเอง แล้วเวลาท่านชนะตัวท่านเอง ท่านจะสั่งสอนเรา ท่านจะเอาอะไรมาสั่งสอนเราละ

เด็กกับผู้ใหญ่ เห็นไหม ทารกน้อยๆ กับผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จแล้วจะสื่อสารกันอย่างไร จะสื่อสารให้เด็กน้อยๆ ฐิติวิถีการการรู้เท่าทันตัวเองจะทำสิ่งใด ฉะนั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านถึงวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้เราฝึกหัด ถ้าคนเห็นประโยชน์ เห็นข้อวัตรปฏิบัตินี้คือการตัดแปลงตน การตัดแปลงตน การควบคุมจิตใจของเราให้เข้าสู่กระบวนการการฝึกหัด ถ้าเข้าสู่กระบวนการการฝึกหัด แล้วทำจิตใจของเราให้มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เราจะเคารพบูชาสิ่งที่เข้าสู่กระบวนการฝึกหัดนี้มาก

ถ้าเข้าสู่กระบวนการฝึกหัดนี้เพื่อสิ่งใด? เพื่อให้รู้ทันตัวเอง ให้รู้ทันจิตใจของตัวเอง ถ้ารู้ทันจิตใจของตัวเอง เห็นไหม เราทำสิ่งใดจะไม่กระทบกระเทือนใคร เราทำสิ่งนั้นเพื่อดูแลใจเรา เราทำมาเพื่อความชื่นบานในใจของเรา ถ้าทำความชื่นบานในหัวใจของเรา เราจะทำข้อวัตรปฏิบัติด้วยความชุ่มชื่นในหัวใจของเรา เราทำเพื่อเรา ไม่ได้ทำเพื่อใครเลย เวลาทำ เราทำข้อวัตรปฏิบัติเพื่อหมู่ เพื่อคณะ เราทำนะ หาน้ำหาท่าต่างๆ ที่อยู่ท่าอาศัยด้วยความสะอาด ด้วยการนำใช้สอย ทำเพื่อใครนี่ ทำเพื่อใคร? ทำเพื่อตัวเอง ทำเพื่อจิตใจให้มันผ่องแผ้ว แต่คนอื่นเขาได้มาใช้มาสอยในสิ่งที่เราทำข้อวัตรของเราเห็นไหม นี่กิจของสงฆ์

แม้แต่ข้างนอกเรายังทำเพื่อความสะอาด ทำเพื่อความสะอาด ทำเพื่อความน่าอยู่น่าอาศัย แล้วจิตใจของเราละ เราทำแล้วเราปลื้มใจไหม แต่ถ้าเราทำด้วยความขุ่นมัวของเรา เห็นไหม หน้าทีการงานมันเป็นงานสาธารณะ มันไม่ใช่เรื่องของเราเลย เรื่องของเราคือเรื่องภาวณา เรื่อง

ของเราคืออยากดูใจของเรา เรื่องของเราคืออยากจะเป็นพระอรหันต์ เรื่องของเราๆ เรื่องของกิเลส ไม่รู้ทันเลย กิเลสมันยุมันแหย่ มันทำให้เราไม่รู้ทันตัวเราเองเลย นี่มันส่งออกหมด

แต่ถ้ากระบวนการฝึกหัด เราเอาใจของเรามาทำข้อวัตรปฏิบัติ เวลาเราทำของเราเสร็จแล้ว เราเข้าไปสู่ทางจงกรมของเรา เราไปนั่งสมาธิภาวนาของเรา เราภูมิใจ เราไม่มีตะกอนในใจ เราไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลยว่าเรายังไม่ได้ทำสิ่งใดของเรา

เราเป็นสงฆ์ เป็นสงฆ์ เป็นสังฆะ เป็นหมู่สงฆ์ เราเป็นพระองค์หนึ่งที่อยู่ในสังคมาของเรา ของใช้ของสอยมันก็ใช้สอยร่วมกัน ใช้สอยร่วมกันเราก็ทำร่วมกัน เราแบกเราหามด้วยกัน เราใช้สอยสิ่งที่เป็นที่อยู่อาศัยด้วยกัน พอเราใช้ด้วยกันเราก็ได้ทำของเรา มันมีสิ่งใดให้เกิดการวิตกในใจไหม? มันก็ไม่มี นั่งสมาธิภาวนาขึ้นบานมาก

แต่ถ้าเราทำไม่ทำสิ่งใดของเรา เราว่าคนอื่นทำหมดแล้ว ทุกอย่างในวัดเราทุกคนก็ทำให้สะอาดหมดจดหมดเลย หน้าที่ของเราก็ใช้สอยสะดวกสบาย แหม! ที่นั่นก็น่าใช้ ที่นี้ก็น่าดี ภูฏีรำนาน่าอยู่น่าอาศัยเพราะมันสะอาดสะอาดอันไปหมดเลย เราดีไปหมดเลย

เวลาถ้ามันไม่ทันตัวเองมันก็คิดอย่างนี้ แล้วมันก็บอก “อิม! เขาก็ทำหมดแล้ว ต้องไปทำอะไร จะไปแข่งขันอะไร ไปแข่งเขาทำจะเป็นกิเลส นี่เขาทำดีแล้ว เขาทำสุดยอดแล้ว ก็ยกย่องบูชาเขา เราไม่ต้องทำเพราะเราใช้ประโยชน์ของเราเลย นี่ดีด้วยมันจะได้สงบ ไม่ต้องไปกระทบกระเทือนกับใคร” เวลาคิดนี้ไม่ทันตัวเองไป ใช้สอยไป

แต่ถ้าวันไหนมันมีสติ มันระลึกได้ มันคิดได้ มันจะคอดกณะว่าเราไม่ได้ทำสิ่งใดเลย เราเอารัดเอาเปรียบเขา นี่เอารัดเอาเปรียบเขา การเอารัดเอาเปรียบเป็นสิ่งที่ดีไหม? มันก็เป็นสิ่งที่ไม่ดี เห็นไหม ไม่รู้เท่าทันตัวเองไป ไม่รู้ทัน ถ้าไม่รู้ทันมันก็ทำให้กิเลสจี้หัว ถ้ากิเลสจี้หัวแล้วมันไม่ได้มองถึงกิเลสจี้หัวเราละ

มันมองโดยทฤษฎีมานะ มันก็ว่า “สิ่งนั้นเราทำถูกต้องหมด คนอื่นทำนี้ไม่ดีหมดเลย ทำนี้ทำไปทำไม พระทั้งวัดเลย ก็อยู่ภูฏีใครก็ภูฏีมัน ก็อยู่เฉพาะภูฏี ก็ทำความสะอาดเฉพาะภูฏีก็พอ ทำไมต้องไปทำให้คนอื่นเดือดร้อน เสียมันดั่งมันกระทบกระเทือนไปหมดเลย ของอย่างนี้มันเป็นของข้างนอก มันเป็นสมมุติ เราจะเอาจิตเราเป็นวิมุตติ เราจะพ้นจากกิเลสของเราไป จิตใจเราสูงส่ง จิตใจเราดีงามไปหมดเลย” นี่เวลาไม่เท่าทันตัวมันเป็นอย่างนั้น

แต่เวลาเท่าทันตัวเองขึ้นมาจะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้ไว้ พระในสมัยพุทธกาล ออกพรรษาแล้วจะเที่ยววิเวกไป พระไม่ให้อยู่กับที่ เวลาจำพรรษาไป เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวิเวกของท่านไป ที่ใดที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเคยไป ประชาชนละแวกนั้นเขาจะทำแคร่ไว้ให้ เขาจะทำการต่างๆ ไว้ให้ เวลาเราไป นี่ในสมัยพุทธกาล สิ่งที่เป็นแคร่เป็นร้านเขาทำไว้ให้ เวลาพระไปใช้ไปสอย จากที่นั่นไปไม่เก็บเองก็ดี ไม่ไหว้วานให้ใครเก็บก็ดี เป็นปาจิตติย์ ปรับอาบัติไว้หมดนะ

สิ่งที่ใช้ที่สอย เราต้องใช้ต้องสอย เห็นไหม นี่สิ่งที่เป็นสาธารณะสมบัติ เป็นสมบัติของสงฆ์ สงฆ์ได้ใช้สิ่งนั้นแล้ว จะจากที่นั่นไป ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ไหว้วานให้ใครเก็บก็ดี เป็นอาบัติปาจิตติย์ สิ่งที่เป็นอาบัติปาจิตติย์ สิ่งที่เราใช้เราสอย นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้หมดแล้ว ให้รู้จักเก็บ รู้จักงำ รู้จักรักษา นี่มันประหยัคมัชฌิมาจากภายนอก จิตใจมันก็จะประหยัคมัชฌิมา

มันพุ่มเฟือย ความคิดว่า “นั่นก็ไม่สำคัญ นั่นก็ไม่จำเป็น ของก็ของเล็กน้อย ของนี้เดียวหาใหม่ก็ได้ ทำอย่างไรก็ได้” คิดมันคิดได้ทั้งนั้นแหละ แต่กิริยาที่แสดงออกไป การกระทำออกไปมันกระทบกระเทือนผู้ที่ดูแลไหม นี่พูดถึงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นวัตถุแล้วนะ ออกมาเป็นวัตถุการใช้สอย นี่เวลาเป็นอาบัติ อาบัติของจิตไม่มี อาบัติตามความผิดมี แต่เวลาเราคิดในใจมันเป็นมโนกรรม

สิ่งที่เป็นมโนกรรม กรรมมันเกิดแล้วละ นี่ย่ำคิดย่ำทำ จนเป็นจริต จนเป็นนิสัย จนทำให้จิตใจมันคือด้าน นี่พูดจนชินหู ฟังจนชินปาก แต่ใจมันด้าน ถ้าใจมันด้าน มันหน้าด้าน แต่ถ้าคนมันหน้าบาง มีหิริ มีโอตฺตปปะ มีความละอาย ถ้ามีความละอายขึ้นมา เห็นไหม จิตใจมันจะเปิดโล่ง จิตเปิดโล่ง เห็นไหม “เขาทำแล้วเราไม่ได้ทำ นี่เราเอารัดเอาเปรียบ เราน่าเสียใจ” แต่ถ้าเราทำของเราขึ้นมา เราทำเพื่อหมู่ เพื่อคณะ สงฆ์ใดที่ยังไม่ได้เข้ามา ให้มา ให้ได้ใช้ ได้สอยได้ตามความเป็นจริง นี่พูดถึงเป็นสัมมาทิฐิความเห็นที่ถูกต้องนะ

แต่ถ้าความเห็นที่ไม่ถูกต้อง “เขาทำแล้ว เขาดีแล้ว วัดนั้นก็ดี วัดนี้ก็ดี มันสะอาดเรียบร้อยไปหมดเลย” แต่เราละ เราสกปรก เราไม่ได้ชำระล้างในหัวใจของเรา แต่ถ้าเราชำระล้างในหัวใจของเรา เห็นไหม วัดนั้นก็สะอาด เราเป็นคนทำเอง สิ่งที่มีมันจะสะอาด จะบริสุทธิ์ มันจะดีงาม เรา

เป็นคนทำเอง เราทำจากข้างนอก ข้างในมันก็สะอาด เพราะถ้าข้างในไม่สะอาดมันจะทำข้างนอก ได้อย่างใด

ถ้าข้างในมันสะอาด อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า เพราะพระอริยเจ้าเขารู้รอบขอบ ชาติในใจของเขา แล้วเขาพูดสิ่งใดออกมามันจะเป็นประโยชน์กับใคร ถ้ามันเป็นประโยชน์เขาถึง พูดออกมา เตือน เตือนให้รู้ให้เข้าใจ แต่ถ้ามันไม่เป็นพระอริยเจ้าละ นี่เวลาพูด เวลาเตือน เตือน เพื่อใคร เตือนเพื่อพอกพูนกิเลสค้นหาความทะยานอยากของตัวใจ ถ้าพระอริยเจ้าเขาไม่ต้องการ การยอมรับจากใครหรือ การยอมรับ ไม่ยอมรับมันเป็นเรื่อง เห็นไหม โมฆบุรุษคนโง่ตายเพราะ เขี่ย โมฆบุรุษตายเพราะการอยากให้เราไม่ลากสักการะ อยากให้เราสักการะตัว นั่นละ โมฆบุรุษ

ถ้าโมฆบุรุษพูดสิ่งนั้นมา พุทธธรรมออกมา พุทธธรรมออกมาเพื่อสิ่งใดละ? เพื่อให้เขายอม จำนนใจ แล้วถ้าพุทธธรรมโดยโมฆบุรุษมันจะมีความยอมจำนน เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ามันสะอาดบริสุทธิ์จากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามันสะอาดจาก ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แสดงเอง มันมีรั้ว รอบขอบชิด มันโต้แย้งไม่ได้ แต่โมฆบุรุษไปอ้างอิง คุณิเวลาเขาบอกว่าหนูมันกลัวแมว มัน อยากจะเอากระดิ่งไปแขวนคอแมว แมวไปไหนมันจะได้ยินก่อน มันจะได้หลบหนีมัน นี่ก็ เหมือนกัน กิเลสในใจของเรา กิเลสในใจ หนูตัวนั้นที่มันอยู่ในใจนั้นนะ มันจะเอากระดิ่งไปแขวน คอแมว

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่แมวมันทำให้กิเลสกลัว ถ้าโมฆบุรุษ เวลาไม่ มีธรรมในหัวใจของตัว พูดสิ่งใดออกมานี่พูดออกมาเพื่อสิ่งใด แมวมันจะล่อกินหนูไป แมวมันจะ ล่อกินหนู มันจะนอนนิ่งๆ ใ้หนูผ่านมาแล้วมันจะตะครุบหนูกินเป็นเหยื่อของมัน นี่โมฆบุรุษไป แต่ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ออกมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมเอง มันเป็นธรรมจริงๆ ธรรมจริงๆ ที่มันมีรั้ว รอบขอบชิดที่กิเลสมันจะหาช่องทางไปไม่ได้

แต่เวลาโมฆบุรุษแสดงธรรม โมฆบุรุษเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แสดงธรรมๆ ธรรมของโมฆบุรุษ ต้องการลาก ต้องการสักการะ ไม่ต้องการกำจัดกิเลสค้นหา ความทะยานอยากในใจของตัว ถ้าต้องการกำจัดกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของตัว มัน

ต้องทำที่ใจของตัวสิ ถ้ามันทำที่ใจของตัวนะ สิ่งข้างนอก นี่เราเป็นหมู่คณะกัน เราอยู่อาศัยร่วมกัน การอยู่อาศัยด้วยกัน

คุณเวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มั่นนะ บอกว่าอยู่กับหลวงปู่มั่นมา ๘ ปี ด้วยความเคารพ ด้วยความบูชา เวลาหลวงปู่มั่นพูดถึง เวลาอยู่ด้วยกันเหมือนพ่อกับลูก มีความเคารพนบ นอบมาก แม้แต่ทางโลก ท่านเปรียบเทียบเหมือนทางโลก แม้แต่ครอบครัวเขา สามภรรยาอยู่ด้วยกันมันก็ต้องมีการกระทบกระทั่งกันบ้างเป็นธรรมดา แต่เวลาอยู่กับหลวงปู่มั่น ด้วยความเป็นอยู่ถึง ๘ ปี ไม่มีสิ่งใดกระทบกระทั่งเลย มีแต่ความเมตตา มีแต่ความโหยหา มีแต่การอยาก ฟังธรรม เหมือนเด็กน้อยต้องการคุณน้าของแม่

นี่เวลาความเป็นธรรมที่อยู่ด้วยกันมันไม่กระทบไม่กระทบกัน เห็นไหม แม้แต่ในครอบครัวเขายังมีการกระทบกระทั่งกันบ้าง ลื่นกับพื้นอยู่ในปากเรา เรายังขบลิ้นของเราเอง สังคมที่อยู่ด้วยกัน คนมีกิเลส เราบวชมา เห็นไหม เราบวชมาเราก็มีกิเลส เพราะเราอยากจะพ้นจากทุกข์ เราบวชมาเป็นสงฆ์ เป็นสมมุติสงฆ์ เราก็มีกิเลส มีความรู้ไม่เท่าทันใจของเรา มีบ้าง ฉะนั้น สิ่งที่มีมีการกระทบกระทั่งกัน ถ้าเขาทำด้วยไม่มีเจตนา สิ่งที่เขาไม่มีเจตนาเขาทำด้วยความไม่รู้เท่าทันตัวของเขาเอง เขาเข้าใจว่าถูกหรือผิด เข้าใจว่าผิดเป็นถูก ถูกเป็นผิด เขาทำของเขาด้วยความไม่มีเจตนา เราเป็นผู้ที่มีอายุพรรษา เราเป็นผู้ที่มีอายุมากกว่าเขา เราควรมองด้วยความเมตตา มองด้วยความว่าสิ่งนั้น ไม่ควรทำ นี่ถ้ามีสติมีปัญญา ถ้ารู้ทันตัวเอง มันเป็นประโยชน์ไปหมด

เวลาหลวงตาท่านพูดว่าอยู่กับหลวงปู่มั่นมาถึง ๘ ปี ไม่มีสิ่งใดกระทบกระทั่งกัน ทำให้มีความบาดหมางในใจ ทำให้มีสิ่งใดขุ่นข้องในหัวใจเลย แม้แต่ทางโลกเขาอยู่กัน ในครอบครัวเขาอยู่กันมันก็ยังมีการกระทบกระทั่งกันทั้งกันเป็นธรรมดา ฉะนั้น เราเป็นพระ บวชมาเป็นสมมุติสงฆ์ บวชมาในศาสนา บวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ การกระทบกระทั่งกันมันเป็นเรื่องธรรมดา ที่นี้เรื่องธรรมดาเราต้องมีสติมีปัญญารู้เท่าทันใจของเรา ถ้าเรารู้เท่าทันใจของเราเนะ มันจะปล่อยวางสิ่งนั้นมา หดสั้นเข้ามาอยู่ในใจของเรา ไม่ส่งออกไปไง ถ้าส่งออกไป สิ่งนั้นมันจะยุจะแห้ง นี่หนูตัวนั้นในใจของเรามันจะยุจะแห้งว่าเราเสียเปรียบ เราไม่มีศักดิ์ศรี เราต่างๆ มันกระทบกระทั่งกันไปหมด

ฉะนั้น สิ่งนี้แม้แต่เรื่องข้างนอกมันยังมีอิทธิพลเข้ามาในใจของเรา ทำให้ใจของเราฟูขึ้นมาได้ แล้วถ้าเรารักษาใจเราละ เราดูแลใจของเรา เราบวชมาเพื่อสิ่งใด? เราบวชมาเพื่อประพฤติ

ปฏิบัติ เราบวชมา เราเป็นพระป่า ครูบาอาจารย์ของเราท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้จิตใจของเราได้ฝึกหัด ได้มีการกระทำขึ้นมา บัดนี้เราบวชมาแล้วเราอยากจะประพฤติปฏิบัติ ทำสิ่งใด นี่ถ้าทำสิ่งใด ความจำเจ ความขาดสติ ทำสิ่งนั้นมันจะมีความผิดพลาด เราจะทำสิ่งใด ข้อวัตรเราให้ตื่นตัวตลอดเวลา

การทำข้อวัตรไม่มีวันจบ เวลาเราตายไปแล้ว ถ้าศาสนาของเรา ในหมู่คณะของเรายังมีพระที่บวชเข้ามาที่จะประพฤติปฏิบัติต่อไป ข้อวัตรปฏิบัตินี้มันก็ยังเป็นกระบวนการให้เขาฝึกหัดใจของเขา นี่กระบวนการอย่างนี้ยังทำต่อไป ถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติยังไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์ แต่ถ้าพูดถึงคนที่ปฏิบัติสิ้นสุดแห่งทุกข์ไปแล้ว เห็นไหม สิ่งนี้พระในสมัยพุทธกาลนะ เวลาประพฤติปฏิบัติไปจนเป็นพระอรหันต์ พอเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาก็มีความวิตกขึ้นมาว่า เราเป็นพระอรหันต์แล้ว แล้วเราควรจะทำตัวสิ่งใด เราควรจะต้องลงอุโบสถใหม่ เราจะต้องทำสิ่งใดใหม่

นี่อยู่ในพระไตรปิฎกนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาด้วยฤทธิ์เดช มาด้วยฤทธิ์ต่อหน้าว่า “ถ้าเธอไม่ทำข้อวัตรปฏิบัติ ถ้าเธอไม่ทำสิ่งนี้ แล้วอนุชนรุ่นหลังเขาจะเอาอะไรเป็นแบบอย่างล่ะ”

ถ้าอนุชนรุ่นหลังเขาจะเอาอะไรเป็นแบบอย่าง เขาก็ดูพระนั้นแหละทำตัวอย่างใด เวลาพระบวชเข้ามาใหม่เขาก็ดูพระที่มีอายุพรรษาแก่กว่า ดูที่เป็นครูบาอาจารย์ของเราวางตัวอย่างใด ทำตัวอย่างใดเพื่อให้เขาอยู่ในร่อง ในรอย ในการประพฤติปฏิบัติมีแบบอย่างไง

“หนึ่งตัวอย่างดีกว่าร้อยคำสั่ง”

มีแต่คำสั่ง คำเทศน์ คำสอนให้ทำอย่างนั้นๆ แต่ตัวเองไม่ทำเป็นคติแบบอย่างให้กับลูกศิษย์ลูกหา ไม่ทำตัวเองเป็นแบบอย่างให้คนที่ประพฤติปฏิบัติเดินตาม นี่สิ่งนั้น พระที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าสิ้นกิเลสแล้วเขายังวางตัว ยังประพฤติปฏิบัติเพื่อประโยชน์ แต่ถ้าเป็นแม่ปู คูลิเวลาแม่ปูมันสอนลูกมัน “ลูกเดินให้ตรงๆ นะ เดินอย่างแม่นี่เดินให้ตรงๆ เดินให้ตรงๆ” นี่แม่ปูมันสอนลูกมัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไป ถ้าไม่สิ้นสุดแห่งทุกข์เราจะทำอย่างไร ในเมื่อมันเป็นสังฆะ มันเป็นสังคัม มันเป็นสงฆ์อยู่ร่วมกัน เห็นไหม การอยู่ร่วมกัน การประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เราเอาสิ่งนี้มาเป็นบรรทัดฐาน แล้วย้อนกลับมาดูใจเรา

คนเกิดมานะตามแต่อำนาจาสนาของคน เกิดมาเป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ เพราะเกิดเป็นมนุษย์นี้มีสติปัญญาที่จะสามารถประพฤติปฏิบัติให้สิ้นสุดแห่งทุกข์ได้แล้วเราเป็นคนคนหนึ่งที่ไม่เห็นว่าโลกเป็นใหญ่

เห็นว่าโลกเป็นใหญ่ คุณติสังคมเขาอยู่กับโลก โลกเป็นใหญ่ เขาอยากจะพ้นจากทุกข์อยากจะประพฤติปฏิบัติ เพราะว่าอยู่กับโลกมันมีแต่ความเร่าร้อน เราเป็นคนคนหนึ่งที่มีโอกาสหลุดรอดพ้นจากโลกมาอยู่ในสังคมของสงฆ์ สังคมของสงฆ์ สังคมของศาสนาทายาท สังคมของประเพณีของพระอริยเจ้า นี่เรายังประพฤติปฏิบัติของเรา เรามีโอกาสมา เรามีโอกาสที่จะประพฤติปฏิบัติ ฉะนั้น เรามีโอกาสที่จะประพฤติปฏิบัติ เราจะต้องดูแลปฏิบัติให้สมกับที่ว่าเรามีโอกาส

ถ้าเรามีโอกาสขึ้นมา เห็นไหม เราชักษาใจของเราสิ เรามีสติปัญญาของเรา ข้อวัตรปฏิบัติ ความเป็นอยู่ของสงฆ์เราสามารถเลือกได้ ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าถ้าเราจุดลงไป ไปถึงสถานที่ใดมีพระที่เป็นหัวหน้าอยู่ เราเข้าไปอาศัยท่าน แล้วอาศัยท่านนี้ให้ดูกันภายใน ๗ วัน ถ้า ๗ วัน จิตนิสัยเข้ากันไม่ได้ให้เก็บของออกจากสำนักนั้นไปซะ เพราะว่าถ้าเราอยู่ถึง ๗ วันแล้ว ราตรีที่ ๘ ถ้าเราไม่ขอนิสัย ถ้าพรรษายังไม่พ้นนิสัย เป็นอาบัติปาจิตตีย์ แต่ผู้ที่จะสั่งสอน ถ้าไม่ขอนิสัย นี่ไปสอนเขา เขาไม่ขอนิสัยจะสอนได้อย่างไร

ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ของเรา แม้แต่พ้นนิสัยแล้ว ในวงกรรมฐานเราแม้แต่พ้นนิสัยแล้วเขาก็ยังขอนิสัย เพื่อให้เห็นว่าจิตใจเรายอมรับสังขาร จิตใจนี้ยอมรับสังขารที่เป็นความจริง ในเมื่อครูบาอาจารย์ที่มีธรรมเป็นจริง ยอมรับสิ่งนั้น ถ้ายอมรับสิ่งนั้น ครูบาอาจารย์ท่านก็แสดงธรรมของท่านด้วยความสะดวก ด้วยความสบาย ด้วยการเปิดกว้าง การเปิดกว้างธรรมมันก็จะไปได้เต็มที่

ธรรมมาจากไหน ธรรมมาจากไหน เวลาธรรม ธรรมที่ออกมา เห็นไหม เวลาเทศน์ถ้ามีธรรมอยู่ในใจมันจะออกมาจากเสียงนั้นแหละ แต่ถ้าไม่มีธรรม เวลาพูดออกมา คุณติเสียงลม เสียงฟ้า เสียงต่างๆ มันก็มีเสียงเหมือนกัน แล้วมันเป็นธรรมไหมละ แต่เสียงลมเสียงแดดต่างๆ เสียงลมที่มันมีการกระทบนั้นนะ ถ้าคนที่มีความสติปัญญาเขายังพิจารณาเป็นธรรมได้ พิจารณาเพื่อเป็นประโยชน์ให้กิเลสมันมีความเข้าใจได้

คุณติเวลาพระในสมัยพุทธกาลจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะวิปัสสนามาแล้ว จิตใจมันพิจารณา ปัญญามันกำลังหมุนอยู่ จะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิด

ฝนตก ไปยืนที่ชายคากุฏิ ฝนตกลงมา ฝนตกน้ำจั้นเจ็ญนองไป เวลาฝนจากชายคามันหยดลงสู่น้ำที่
 นองนั้นมันจะเป็นต่อมขึ้นมา เป็นฟองขึ้นมา เขายืนพิจารณาอยู่อย่างนั้นนะ ยืนพิจารณาน้ำที่
 กระทบเป็นฟอง เป็นต่อม เป็นฟองขึ้นมาแล้วมันแตก นี่เพราะจิตใจมันเป็นธรรม จิตใจที่มันกำลัง
 วิปัสสนาอยู่มันมีของมัน เวลาผลกระทบบอย่างนั้นเขายังมีปัญญาชำระล้างกิเลส ทำให้สิ้นจากกิเลส
 ได้ ไม่ขึ้นไปฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กลับกุฏิเลย เพราะเขาฐิติ ฐิติแข็ง ฐิติแข็งขึ้นมาจาก
 ปัญญาของเขา

ฉะนั้น เสียงที่เป็นเสียง แต่เสียงที่มันมีคุณธรรมในหัวใจ เวลาเสียงนั้นออกมามันมีธรรม
 ออกมา ธรรมมันคืออะไร? ธรรมนี้จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ใจที่ฟังธรรมอยู่ก็มีสิ่งใดพอกพูน
 ในหัวใจ ใจที่แสดงธรรม ถ้าใจที่แสดงธรรมเคยมีสิ่งที่พอกพูนในหัวใจ แล้วสิ่งที่พอกพูนในหัวใจ
 มันได้ปลดเปลื้องออกไปจากใจนั้นอย่างไร อย่างไรที่มันปลดเปลื้องใจ ปลดเปลื้องสิ่งที่มันพอก
 พูนอยู่ในใจนั้นออกไปจากใจด้วยศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาพิจารณาขึ้นไป นี่จิตสงบสงบบอย่างใด จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา
 อย่างไร ถ้าไม่ยกขึ้นสู่วิปัสสนามันก็เป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาตริกในธรรมๆ มันเป็นปัญญาอบรม
 สมาธิ

การประพฤติปฏิบัติทุกแนวทาง ผลของมันคือสมณะ ผลของมันคือความสงบร่มเย็น ถ้ามัน
 สงบร่มเย็นแล้ว มีสติ มีปัญญาขึ้นมา นี่ฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาที่มันรู้แจ้งใน
 กาย ในเวทนา ในจิต ในธรรมมันถึงเป็นสติปัญญาน ๔

นี่บอกว่า “การปฏิบัติในแนวสติปัญญาน ๔”

ในแนวสติปัญญาน ๔ ของกิเลส ของสมมุติ ของสิ่งที่โลกยกย่องบูชา กับในการปฏิบัติสติ
 ปัญญาน ๔ ของสังขารของอริยสัจของวิปัสสนาญาณ สิ่งที่เป็นญาณ มรรคญาณที่จะไปชำระ
 ล้างกิเลสสิ่งที่พอกพูนในหัวใจ สิ่งที่เป็นธรรมจริงมันเกิดจากศีล สมาธิ ปัญญาที่สังขารความ
 เป็นจริงอย่างนี้ย้อนกลับมาเป็นมรรคญาณ เป็นภาวนามยปัญญา สิ่งที่เกิดขึ้นกับจิตอย่างนี้ ถ้าครูบา
 อาจารย์ของเราเป็นครูบาอาจารย์จริง เห็นไหม มันรู้เท่า รู้ทัน รู้สังขาร รู้ว่าอะไรเป็นกิเลส อะไร
 เป็นมรรค อะไรเป็นโลก อะไรเป็นธรรม ฐิติเห็นจริงตามความเป็นจริง

ถ้ารู้แจ้งเห็นจริงตามความเป็นจริง นี่รู้เท่าทันความเป็นจริงในหัวใจของเรา ถ้าเป็นความจริงอย่างนี้ได้ นี่มันสมกับเราว่าเราเป็นบุคคลคนหนึ่ง เป็นมนุษย์คนหนึ่ง เกิดมาเป็นมนุษย์ เห็นภัยในวัฏสงสารถึงได้มาบวช บวชมาเป็นสมณะ สมณะผู้สงบระงับจากภายนอก แล้วพยายามทำความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบได้มันเป็นสมณะภายใน ถ้าสมณะภายในเกิดมรรคญาณขึ้นมา เห็นใหม่ เวลาผิวดวงตาเห็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาตรึงนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเป็นพระโพธิสัตว์ สร้างสมบุญญาธิการมาหาศาล เพื่อรื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ที่ปฏิสนธิวิญญูณนี้ ปฏิสนธิจิต เห็นใหม่ สัตว์เริ่มต้นเกิดในนรก ในมนุษย์ ในเทวดา ในอินทร์ ในพรหม ในวัฏฏะ จิตปฏิสนธินี้เวียนเกิดเวียนตาย เวียนเกิดเวียนตายไม่มีต้น ไม่มีปลาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นสัจจะความจริง จะมารื้อสัตว์ชนสัตว์ในหัวใจนี้ รื้อสัตว์ชนสัตว์ปฏิสนธิจิตที่เวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ

เวียนตายเวียนเกิด มีแต่ความเร่าร้อน มีแต่ความทุกข์ความยาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ที่นี้ ไม่ใช่รื้อสัตว์ชนสัตว์ที่ทุกคนก็อยากให้อุบัติสัตว์ชนสัตว์ตามความเป็นจริงของเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าจิตยังไม่ควรแก่การงาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เทศน์เรื่องอริยสัจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศน์อริยสัจต่อเมื่อจิตของผู้นั้นควรแก่การงาน ควรแก่การงานจะมีสำนึกถูก สำนึกผิดในความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของตัวเอง สิ่งใดที่แสดงออกไปปรับได้ รู้ได้ แต่ถ้าจิตไม่มีความสำนึก แสดงอริยสัจออกไปเขาก็มองเป็นโลกไป

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่อ้างอิงกันอยู่นี้ไง แต่อ้างอิงกันโดยโลก อ้างอิงกันโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันถึงไม่เข้าสู่ใจของตัวเอง แต่ถ้าเรารู้สึกสำนึก เรามีความสำนึก เรามีความละอาย มีหิริโอตตัปปะในหัวใจ เวลาธรรมะถึงสะท้อนเข้ามาสู่ใจเรา สะท้อนใจเรา เราจะรู้ถูกรู้ผิด รู้ถูกรู้ผิดจากภายนอก เห็นถูกเห็นผิด เห็นความควรและไม่ควร เวลาเข้ามาสู่ภายใน เห็นใหม่ รู้สัมมาทิฏฐิ มิจฉาทิฏฐิ สัมมาสมาธิ มิจฉาสมาธิ มิจฉาปัญญา ปัญญาทำให้เห็นผิด สัมมาปัญญา ปัญญาที่เป็นธรรมจักรมันจะเวียนเข้ามาจากภายใน นี่สิ่งที่เห็นเป็นความจริงอันนี้จะเป็นประโยชน์กับใจของเรา นี่เราถึงปฏิบัติแล้วไม่เสียเวลาของเราไง

เวียนตายเวียนเกิด สร้างอำนาจวาสนาเป็นพระโพธิสัตว์ แต่ในชาติปัจจุบันนี้ประพฤติปฏิบัติให้รู้แจ้งในใจของตัวเอง ถ้ารู้แจ้งในใจของตัวเองจะเป็นศาสนทายาท เป็นทายาทแห่งธรรม เป็นทายาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเป็นหลักเป็นชัยแก่หมู่แก่คณะของเรา เอวัง